

رقابت رفیقان

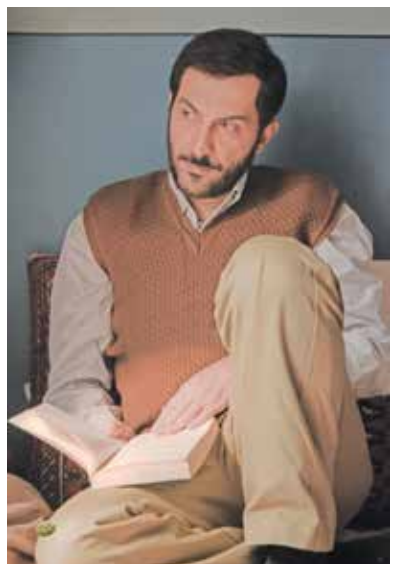
مهدیه وافی‌پور روزنامه‌نگار

پدیده بازیگری دهه نود سینمای ایران که با یکی از متفاوت‌ترین فیلم‌های سی و چهارمین جشنواره فجر به‌عنوان چهره‌ای تازه وارد به سینما معرفی شد، امسال و در چهلین جشنواره فیلم فجر با نخستین اثر سینمایی‌اش به‌عنوان کارگردان در بخش مسابقه حضور دارد. هادی حجازی‌فر برآمده از تئاتر، در نگاه اول ویژگی‌های ستاره‌های پرفروش سینمای این سال‌ها را ندارد، اما نه فقط به یمن بازی در فیلم‌های محمدحسین مهدویان (که به دلایل مختلف به آنها توجه شده) بیشتر بواسطه کیفیت بازی و حضورش در این سینماست که به شهرت و محبوبیت رسیده است و از بازیگرانی است که سوسه تماشای بازی‌اش در هر فیلمی، در قلب سینمادوستان وجود دارد. او بازیگر پرکار سال‌های اخیر بوده و اغلب تجربه‌گری‌هایش نتایجی قابل قبول داشته و گاهی به تنها نقطه قوت بعضی فیلم‌ها تبدیل شده است. این روزها می‌توان نقش آفرینی متفاوت او را در فیلم پربازیکر «بی همه چیز» (محسن قربانی) دید و از آن لذت برد.

حجازی‌فر، هفته‌های اخیر با چالش‌های بزرگ روبه‌رو بوده و تا لحظه نوشتن این یادداشت از این ورطه سربلند بیرون آمده است. تجربه همکاری مشترک او و نیکی کریمی در «آتابای» که در سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر روی پرده رفت، و ستایش‌ها را نشان تیم سازنده و کارگردان فیلم کرد. کریمی در بهترین فیلم‌ها تا امروز، اگرچه به مؤلفه‌های مورد علاقه خود در سینما وفادار مانده، اما وارد حیطه‌ای شده که به نظر می‌رسد نقش و تأثیر حضور و همکاری حجازی‌فر در آن به وضوح قابل رؤیت است. خارج شدن از شهر و رفتن به سمت اقلیمی تازه و ساختن فیلم به زبان ترکی (اقلیم و زبان حجازی‌فر) آشکارترین علائم و نشانه‌های این حضور است. ضمن اینکه بازی حجازی‌فر در نقش اصلی فیلم از نقاط قوت آن است. حالا و در اکران عمومی، کارگردان در گفت‌وگوهایش سعی دارد این نقش و حضور را نادیده بگیرد، دلایل این اختلاف هر چه باشد، رویکرد حجازی‌فر در پاسخ ندادن و پرهیز از ورود به معرکه در کارنامه حرفه‌ای او یک نقطه روشن محسوب می‌شود.

حجازی‌فر سال گذشته مشغول ساخت سریال عاشورا بود و امسال نسخه سینمایی این سریال را با نام «موقعیت مهدی» به جشنواره فرستاده است. با این فیلم، او که سابقه کارگردانی در تئاتر را دارد، وارد حیطه کارگردانی سینما هم می‌شود و این آغاز فصلی تازه برای بازیگری است که یکی از بهترین‌های سینمای ایران در یک دهه گذشته بوده است. نکته جالب اینکه محمدحسین مهدویان دوست و کشف‌کننده این استعداد هم امسال با فیلم «مرد بازنده» در بخش مسابقه حضور دارد. در غیبت بسیاری از چهره‌های شاخص فیلمسازی، رقابت این دو رفیق از جذابیت‌های چهلین جشنواره فیلم فجر است.

- کارگردان: هادی حجازی‌فر
- نویسنده‌گان: ابراهیم امینی و هادی حجازی‌فر
- تهیه‌کننده: حبیب‌الله والی‌نژاد
- بازیگران: هادی حجازی‌فر، ژیلما شاهی، وحید حجازی‌فر، معصومه ربانی‌نیا، وحید آقاپور، روح‌الله زمانی
- مهدی باکری، فرمانده لشکر ۳ عاشورا از برادر کوچک‌ترش حمید می‌خواهد علی رغم مشکلاتی که برایش پیش آمده به منطقه برگردد و کنار او باشد. حمید می‌پذیرد و همراه می‌شود. حالا بعد از عملیات خیر، مهدی باید تنها به خانه برگردد...

سیدمرتضی فاطمی / کارگردان «بی‌مادر»

قدم اول را محکم بردار

مانند هر فیلمساز دیگری برای ما هم مسیر هموار نبود و ما تلاشمان را بیشتر کردیم. طبیعتاً معضلات و مشکلات تأمین سرمایه برای اکثر فیلم اولی‌ها وجود دارد و مشکلات دیگری که برای همه فیلمسازها مشترک است. قاعدتاً اولین مشکل تأمین سرمایه است بخصوص اگر متکی بر بودجه دولتی نباشید و کار در بخش خصوصی انجام شود. سخت‌ترین بخش کار همین مرحله است باید کسی را پیدا کنید که به شما اعتماد کند و فیلمنامه را دوست داشته باشد. ما توانستیم توافق و اعتماد سرمایه‌گذار بخش خصوصی را جلب کنیم و با کمک محمد رضا مصباح تا حدودی مسیر کم دست‌انداز شد، چون افراد با علاقه و انگیزه به میدان آمدند خیلی مشکل جدی نداشتیم

میترا حجو و پردیس پورعابدینی در نمایش از «بی‌مادر»

اما به هر حال هزینه‌های تولید بالا رفته و مجبور بودیم جاهایی هزینه را محدود کنیم. کسانی که امسال فیلم ساختند به فیلم‌ها نگاه تجاری نداشتند. چشم‌انداز سینما به گونه‌ای نیست که با انگیزه اقتصادی به آن ورود کنید بلکه این سینماست که مهم است و به همین دلیل نسبت به سال‌های گذشته فیلمنامه و اساساً فیلمسازی موضوعیت جدی‌تری دارد.

ترجیح می‌دهم از کسی نام نبرم ولی در همه این سال‌ها فیلم اولی‌ها، پدیده‌ها و چراغ‌های جشنواره بودند و اگر دنبال چرایی آن هستید به این خاطر است که مثل هر کار دیگری سینما هم نقطه اشباع دارد و این نقطه اشباع آفت فیلمسازی است. فیلم اولی‌ها نه تنها به اشباع نرسیده‌اند بلکه می‌خواهند توانایی‌هایشان را به منصفه ظهور بگذارند و خودشان را اثبات کنند. به همین خاطر هر آن چیزی را که در چنین روزی می‌کنند تا در اولین حضور بهترین اثر را خلق کنند. از این جهت شاید خیلی از فیلمسازها در فیلم اولشان متفاوت‌تر ظاهر شده‌اند.

سینما هم مثل هر تجربه بشری یک دیوار است که هرکس آجری به آن اضافه می‌کند ما ناگزیریم ببینیم پیشکوتاه این حوزه چه ایرانی و چه خارجی، چه کردند و کدام بخش از جهان زیسته آنها به ما نزدیک است. هر فیلمسازی جهان‌ش را از تجربه زیسته، از محیط پیرامونش و از اجتماع و سینمای دنیا وام می‌گیرد اما قرار نیست در آن متوقف بماند. کسی در این مسیر موفق است که آجر جدیدی که روی این دیوار می‌گذارد آجر خودش باشد. من تلاشم را کردم فیلمی که می‌سازم شخصی و نزدیک باشد به تمام آن چیزهایی که در زیست جهان و باور من می‌گنجد.

مهم‌ترین دغدغه فیلمسازان نسل نوانیاد خودشان است. تثبیت در حوزه سینما زحمت زیادی می‌خواهد و هر فیلمساز در اولین گام دوست دارد توانایی‌هایش را طوری به اثبات برساند که مسیر پیش رو هموار شود. هرکسی در مسیر فیلمسازی قدم می‌گذارد بانگی دارد از توشه‌هایی که در تمام این سال‌ها اندوخته و انگار لبریز شده و هرچیز شده می‌خواهد آنها را به تصویر بکشد. لابد باور این است که چیزی درخورد بیان دارد که وارد حوزه فیلمسازی می‌شود. اگر نگاهش به سینما جدی باشد فیلم اول نقش جدی‌تر دارد. این چرخه که هم صنعت را شامل می‌شود و هم هنر را، آنقدر قدرتمند است که اگر جدی و با انگیزه نباشی خود به خود حذف می‌شود. کلی فیلمساز داشتیم که بایک فیلم آمده‌اند و رفتند. به همین خاطر باید خیلی هوشمندانه وارد شد.

هم خوشحالم و هم استقبال می‌کنم. قاعدتاً در نگاه اول صرف حضور در جشنواره مهم است و هر فیلم اولی بدش نمی‌آید هر طور شده در جشنواره و در بخش نگاه نو - که تا چند سال قبل بود - با هم‌سنان خودش حضور داشته باشد. حالا که فیلمم برای جشنواره انتخاب شده و راحت‌تر می‌توانم راجع به آن حرف بزنم می‌گویم میهمانی این شکلی برای من جذاب‌تر است. به اصرار از واژه رقابت پرهیز می‌کنم و روی میهمانی تأکید دارم چون معتقدم در هنر چیزی به اسم رقابت وجود ندارد. جشنواره یک موتور محرکه و انگیزه است برای این که مسیر آینده را پرقدتر بروی. برای من بودن در کنار همین عزیزان اتفاق جذاب‌تری است تا این که در یک کلونی محدودتر حضور داشته باشم.

نویسنده و کارگردان: سیدمرتضی فاطمی

تهیه‌کننده: محمد رضا مصباح
بازیگران: امیر آقایی، بیتا عزیزاوقلو، پردیس پورعابدینی، پژمان جمشیدی، سارا محمدی، شیرین ضابطیان، علی اوجی، فاطمه میرزایی و میترا حجار
سازندگان فیلم به‌جای خلاصه داستان این‌اطلاعات را آورده‌اند: انسان چیزی به‌دست نمی‌آورد، مگر چیزهایی از دست بدهد...

آرین وزیردفتری / کارگردان «بی‌رؤیا»

ریسک پناه بردن به جهان شخصی

متأسفانه تصور می‌کنم با وجود تأکید سیاستگذاران فرهنگی و اهالی سینما، تاکنون سینمای ایران را راهکاری جدید و مشخص برای عملی کردن این حمایت‌ها نرسیده است. فیلمساز اول، احتمالاً بعد از چند سال کار در فضای فیلم کوتاه یا پشت‌صحنه سینما، روند مشخصی را برای ورود به فضای سینمای بلند طی نمی‌کند و به نتیجه رسیدن تولید فیلمش بیشتر مدیون پیگیری و حسنگی ناپذیری او، جذب سرمایه خصوصی یا روابطی است که خودش برای ایجاد آنها تلاش کرده است. من خوش شانس بودم که با تهیه‌کنندگانی همچون سعید سعدی و هومن سیدی آشنا شدم و آنها به من اطمینان کردند، اما تصور می‌کنم تهیه‌کنندگانی با رویکرد ایشان که اهمیت دادن به فیلمنامه و ریسک‌پذیری در ساختن فیلم اول ملاکشان باشد، کمیاب هستند و بیشتر تهیه‌کنندگان ترجیح می‌دهند فیلمنامه‌های جواب‌پس داده‌ای را تولید کنند که فیلمساز خلاق‌تر به سراغشان نمی‌رود.

از اتفاقات خوشحال‌کننده جشنواره فجر در دهه ۹۰ معرفی استعدادهای جدیدی است که با فیلم اولشان در جشنواره دیده شده‌اند. تصور می‌کنم این اتفاق استقبال بیشتری را برای کار با فیلمسازان اول ایجاد کرد. اما هم‌زمان عده‌ای به جای تمرکز بر استعدادهای جدید، تلاش کردند از فیلم‌های موفق این دوره‌ها الگو برداری کنند، یعنی از فیلمسازان اول در سال‌های بعد انتظار می‌رفت تا به جای داشتن خلاقیت و دادن پیشنهادات تازه، همان الگوهای معمول فیلم‌های موفق را تکرار کنند و تناقض اینجاست که این فیلم‌های موفق خودشان نتیجه پیشنهاداتی تازه بودند! در واقع به جای استفاده از پتانسیل حقیقی این روند، فضا به سمتی رفت که این موفقیت‌ها به نوعی آسیب دید و به هم شکل شدن فیلم‌های نسل جوان تر سینمای ایران تبدیل شد.

تصور می‌کنم معادله‌ای دوسویه چنین فضایی را در سینمای ایران ایجاد کرده است. از یک سو فضای سینمای ایران چندان ریسک‌پذیر نیست و هر الگوی موفق سالیان را در فیلم‌ها تکرار می‌شود و از سوی دیگر فیلمساز اول احتمالاً بعد از چندین تجربه ناموفق در جلب توجه سرمایه‌گذار به ناچار به سمت نوشتن یا انتخاب فیلمنامه در فضای آشناتر می‌رود. از این نقطه به بعد چون فیلمساز به جای پناه بردن به جهان شخصی و تجربه زیسته خودش برای خلق ایده، به ناچار و برای

ورود به فضای فیلمسازی از فیلم‌های موفق و جهانی الگو برداری می‌کند که متعلق به خودش نیست، مسلماً مخاطب در اولین برخورد با فیلم متوجه چنین تعارضی می‌شود و امکان همراهی با فیلم را پیدا نمی‌کند. به نظر می‌کند از رویکرد برای فیلمسازان نسل تازه‌تر در مقابل چنین چیرانی می‌تواند این باشد، که به جای جبهه‌گیری در مقابل فضای معمول سینمای ایران، بویژه سینمای اجتماعی یا تن دادن کامل به تکرار الگوهای موفق، دیدگاه کلی‌تری به سینما، قصه و مخاطب را اصل قرار دهند. یعنی تجربه‌های تازه در فضایی شکل بگیرد که صرفاً مناسب

تهیه‌کننده و هومن سیدی

بازیگران: طناز طباطبایی، صابرا ابر، شادی کرم‌رودی، فرانک کلاتر، محبتی فلاحی، نهال ششتی، میلاد یزدانی، مهری آل‌آقا، شهریار فرید، نوانعمتی، رضا داوود نژاد، مانده طهماسبی و تیم کرمانیان.

فیلم بی‌رؤیا داستان مواجهه زنی به نام رویا (طناز طباطبایی) با دختری بی‌نام و نشان است، مواجهه‌ای که زندگی رویا و همسرش بابک (صابرا ابر) را تغییر می‌دهد. آنها پس از آشنایی با دختر بی‌نام و نشان، اتفاقاتی عجیب را از سر می‌گذرانند.

رامین سهراب / کارگردان «لایه‌های دروغ»

چرا که نه، به سینمای ایران هم ژانر اکشن اضافه شود!

تا به اینجای کار که فیلم آماده نمایش در جشنواره فیلم فجر است، نگاه حمایتی ندیدیم بالعکس برخی جاها آذیت‌مان کردند و موانع هم گذاشتند. در همین ایام ماشینی که برای آوردن دوربین و تجهیزات و همچنین استفاده آن در فیلم به ایران آورده بودم ضبط شده، جریمه شده‌ام و حسابم را هم مسدود کرده‌اند. تنها حمایتی که تا امروز دریافت کرده‌ام مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نامه‌نگاری‌های بنیاد سینمایی فارابی برای مجوز فیلمبرداری بوده است. تمام مسائل مالی و سرمایه‌گذاری بر عهده من و آقای محسن صراف‌بی به‌عنوان تهیه‌کنندگان ایرانی فیلم بوده است. اینکه آیا سرمایه‌گذارها برای ساخت فیلم‌های درام و آپارتمانی اعتماد می‌کنند و با فیلمسازان جوان همکاری می‌کنند، نمی‌دانم ولی قاعدتاً اکشن ژانر سخت و هزینه‌بری است و به همین خاطر سرمایه‌گذاری در این زمینه ریسک بالایی می‌خواهد بخصوص برای کارگردان فیلم اولی. امیدوارم این فیلم اعتماد لازم را جلب کند تا در فیلم بعدی با دست‌انداز کمتری مواجه شوم.

پاسخ به این سؤال برای من که حدود ۳۰ سال ایران نبودم و چندان شناختی از فیلمسازها ندارم، کار سختی است. حتی حضور در جشنواره فیلم فجر و دیدن فیلم‌های آن تجربه جدیدی است. با ذوق و شوق منتظرم ببینم چه اتفاقاتی قرار است در جشنواره بیفتد.

به نظر نمی‌توان فیلم ما را با دیگر فیلم‌های مقایسه کرد چرا که اساساً ژانر فیلم ما متفاوت است حتی در همین جشنواره فیلم اکشن دیگری نداریم. «لایه‌های دروغ» از همین حالا پیش‌کننده خارجی دارد و قرار است در خارج از ایران گران شود و به جشنواره‌های خارجی برود. دست‌نبدی‌اش متفاوت از خیلی از فیلم‌های اولی‌هاست. باز هم می‌گویم چون آثار دوره‌های مختلف را ندیده‌ام و نمی‌توانم در این باره نظر بدهم فقط با اطمینان می‌گویم که ریسک بزرگی کردم که برای اولین تجربه این ژانر را انتخاب کردم. امیدوارم مخاطبان و هیأت داور با فکری بازتر فیلم ما را نگاه کنند. درست است ژانر اکشن در سینمای ایران و جشنواره کم‌هست اما اصلاً نیست ولی این دلیل بر آن نمی‌شود که این دست آثار را کم ببینند. من «لایه‌های دروغ» را برای مردم ایران ساختم و امیدوارم تبلیغ خوبی برای ایران در خارج از کشور شود.

به همان دلایلی که توضیح دادم از دغدغه دیگر فیلمسازان خبر ندارم فقط می‌توانم راجع به دغدغه خودم حرف بزنم. به شخصه در این سال‌ها با تماشای بخش زیادی از فیلم‌های آپارتمانی سینمای ایران چیز چهارچوب خانه هیچ چیز از مملکت خودم ندیدم. در اغلب آثار آدم‌ها را بد و مردها را با بد رفتاری علیه

ملاقات خصوصی

- کارگردان: امید شمس
- نویسنده‌گان: امید شمس، علی سرآهنگ
- تهیه‌کننده: امیر بنان
- بازیگران: هوتن شکیبا، پریناز ایزدیار و ریمارا امین فر
- «ملاقات خصوصی» روایتگر داستانی عاشقانه است و عشق دو جوان را در کشاکش زندگی شیرین به دور از هیاهوی شهر بیان می‌کند.

عفتزار

- نویسنده و کارگردان: کاظم دانشی
- تهیه‌کننده: بهرام رادان
- بازیگران: پژمان جمشیدی، سارا بهرامی، ستاره پسیانی، ترلان پروانه، مانده طهماسبی و...
- براساس داستان‌های واقعی به نگارش درآمده و درباره یکی از پرونده‌های قضایی چند سال اخیر است و همه داستان آن در یک دادگاه می‌گذرد.

